

Beste,

Op woensdag 11 december hebben wij namens Klimaatcoalitie Rotterdam (Extinction Rebellion, Milieudefensie Rotterdam, Grootouders voor het klimaat en FNV Rotterdam werkgroep klimaat) ingesproken in de commissie MHEK omdat wij ons zorgen maken over het klimaat en in het verlengde daarvan het behalen van de klimaat-doelen van de haven. Wij hebben tijdens de insprekessie gewezen op een contractuele mogelijkheid: het aanpassen van de voorwaarden ter voorkoming van verontreiniging of aantasting van het milieu en ter voorkoming van gevaar, schade, letsel of hinder door het Havenbedrijf richting bedrijven. Deze voorschriften mogen bij aanvang van het gebruiksrecht, maar ook later worden gegeven. De huurders en erfpachters zijn contractueel verplicht om deze voorschriften na te leven.

Wij sturen u bij deze de gehele inspreketeekst en de antwoorden op de gestelde vragen toe.

Daarnaast willen wij graag stil staan bij het feit dat het Havenbedrijf ondertussen heeft gepubliceerd dat het CO2-reductie contractueel gaat verankeren bij alle nieuwe contracten en tijdens wijzigingen in bestaande contracten. Uitgangspunt daarbij is de Nederlandse Klimaatwet, waarin een reductie van 55% CO2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 is opgenomen.

Wij zijn enthousiast over deze stap maar kritisch over de reikwijdte ervan. De kans is dat de voorwaarden hiermee bij slechts een kleine groep bedrijven wordt aangescherpt, terwijl de algemene bepalingen de mogelijkheid biedt om dit bij alle bedrijven te doen op elk moment tijdens de looptijd van het contract. Enkel als alle bedrijven worden meegenomen is er de kans om de klimaatdoelen te halen.

Wij willen u vragen het volgende na te gaan bij de wethouder:

- Over hoeveel bedrijven gaat het indien de voorwaarden aangescherpt worden bij nieuwe contracten of contracten die gewijzigd/ verlengd worden?
- Hoeveel bedrijven worden met deze voorwaarden niet meegenomen?
- Waarom is hiervoor gekozen in plaats van alle bedrijven?
- Bent u bereid alsnog de contracten die niet in aanmerking komen voor verlenging of wijziging ook te binden aan een reductie van 55% CO2-uitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 ter voorkoming van verontreiniging en aantasting van het milieu en ter voorkoming van gevaar en schade.

Met vriendelijke groeten,

Klimaatcoalitie Rotterdam

Bijlage

1: insprek tekst MHEK

2: beantwoording op de vragen

3: bron: [Rotterdamse haven scherpt landlease-beleid aan: 'CO2-reductie harde voorwaarde' - Industrielingen](#)

Geachte raads- en commissieleden,

Namens de klimaatcoalitie Rotterdam wil ik u graag toespreken. Wij zijn een coalitie bestaande uit Extinction Rebellion, Milieudefensie Rotterdam, Grootouders voor het klimaat Rotterdam en FNV Rotterdam werkgroep klimaat. Wij zitten hier omdat we ons zorgen maken over de klimaatcrisis en in het verlengde daarvan het behalen van de klimaatdoelen door het Havenbedrijf en de industrie in de haven, terwijl zij een groot aandeel hebben in het veroorzaken van ernstige klimaatveranderingen.

Deze avond komt DCMR u uitleg geven. In hun Effect Klimaat Actieplan Rotterdam 2024 hebben zij de CO₂-effecten van de in het KAR voorgestelde maatregelen beoordeeld. Hieruit komt duidelijk naar voren dat de maatregelen binnen de haven en de industrie niet voldoende optellen om de klimaatdoelen te halen. Er ligt zelfs nog een behoorlijke restopgave.

In het afdoeningsvoorstel van 12 september, geeft wethouder Simons ook aan dat de huidige projecten voor het haven- en industriecluster Rotterdam-Moerdijk niet optellen tot 55% CO₂-reductie in 2030. Wij willen specifiek ingaan op het feit dat de wethouder daarbij benoemde dat het zowel voor het Havenbedrijf als de gemeente niet mogelijk zou zijn om zelfstandig verduurzamingsprojecten bij bedrijven te initiëren of te versnellen. Wij willen een oproep doen om hier niet in mee te gaan. Het Havenbedrijf heeft wel een mogelijkheid om verduurzamingsprojecten bij huidige bedrijven te initiëren of te versnellen. Heel concreet willen wij u wijzen op het volgende:

Sinds 2004 maakt het Havenbedrijf voor de uitgifte van haventerreinen gebruik van algemene bepalingen. Deze algemene bepalingen zijn van toepassing op alle door het Havenbedrijf gesloten huur- en erfpachtcontracten met bedrijven in de haven. In deze algemene bepalingen staat onder meer dat het Havenbedrijf bevoegd is om aan de huurders en erfpachters van de haventerreinen voorschriften te geven. Onder meer ter voorkoming van verontreiniging of aantasting van het milieu en ter voorkoming van gevaar, schade, letsel of hinder. Deze voorschriften mogen bij aanvang van het gebruiksrecht, maar ook later worden gegeven. De huurders en erfpachters zijn contractueel verplicht om deze voorschriften na te leven.

Tot slot doen wij hier een dringend beroep op de wethouder en de gemeente Rotterdam als grootaandeelhouder om er strikt op toe te zien dat het Havenbedrijf uitputtend gebruik maakt van al haar instrumenten om de gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan en om de aantasting van het milieu en gevaar, schade, letsel en hinder veroorzaakt door bedrijvigheid op de haventerreinen te voorkomen. Daarom willen wij u vragen om het volgende na te gaan bij de wethouder:

- In hoeverre maakt het Havenbedrijf gebruik van zijn bevoegdheid tot het geven van voorschriften om milieu- en klimaatschade tegen te gaan?
- Hoe houdt het Havenbedrijf de wethouder en de raad hiervan op de hoogte?
- Welke mogelijkheden zijn er om deze algemene bepalingen uitputtend te benutten?

Klimaatcoalitie Rotterdam

Vraag Mina Morkoc van Groen Links

1 Zou u succesvoorbeelden met ons kunnen delen waar het inzetten van deze voorwaarden al is ingezet, als u die heeft?

Zie antwoord vraag 5.

2 Hoe ziet u voor u dat de gemeente als aandeelhouder van het Havenbedrijf invloed kan uitoefenen op zaken in het havengebied?

Ten eerste is het belangrijk dat de gemeente zich bewust is van de verantwoordelijkheid die zij hebben als grootaandeelhouder. Door hun belang in het Havenbedrijf Rotterdam staat in het jaarverslag vastgesteld dat de aandeelhouders (dus ook gemeente Rotterdam) drie publieke belangen borgen waaronder:

- *De verduurzaming van het haven- en industriecomplex*

Indien de doelen niet gehaald dreigen te worden heeft de gemeente de verantwoordelijkheid om toe te zien op het feit dat de in te zetten middelen hierbij uiterst benut worden.

Hierbij geldt dus ook het middel beschreven in artikel 24.1 van de algemene bepalingen van het Havenbedrijf. Namelijk de bevoegdheid om huurders van de haventerreinen voorschriften te geven ter voorkoming van verontreiniging of aantasting van het milieu. In de statuten van het havenbedrijf staat dat Rotterdam als aandeelhouder zelf een algemene vergadering bijeen mag roepen. Hier mogen zij zelf inhoudelijke voorstellen doen die vervolgens besproken dienen te worden. Hier kunnen zij het Haven bedrijf Rotterdam allereerst duidelijkheid laten verschaffen hoe het deze algemene bepalingen nu inzet. Dus een inventarisatie, niet alleen van wat er al wordt ingezet, maar ook van nog niet benutte mogelijkheden. Deze gegevens moeten openbaar gemaakt worden voor de raad.

Als laatste hebben de aandeelhouders, conform de statuten, een vaststellingsrecht op de ondernemingsstrategie. In een inputbrief ondernemingsstrategie haven bedrijf Rotterdam heeft wethouder Simons op 28 november 2023 al eerder input geleverd voor de ondernemingsstrategie. Dit kan opnieuw gedaan worden waarna enkel tot vaststelling over gegaan wordt indien de inzet van voorschriften ter voorkoming van verontreiniging of aantasting van het milieu vanuit de algemene bepalingen worden meegenomen en ingezet op een uitputtende manier. Zo kan de gemeente vanuit haar rol als groot aandeelhouder erop toezien dat het Haven bedrijf Rotterdam gebruik gaat maken van voorschriften en zo de verduurzaming bij private bedrijven initiëren of versnellen.

Donatella Schalm- Civile van Volt

3 We hebben zo meteen een technische sessie met DCMR. Welke rol kan de DCMR spelen in de uitvoering van jullie wensen?

DCMR heeft veel ervaring met industriële emissie-registratie en -reductie en de begeleiding van bedrijven hierin. DCMR kan dus een belangrijke rol spelen om bedrijven gefaseerd hun uitstoot te laten verminderen in overeenstemming met Europese en Nederlandse klimaatwetgeving. DCMR moet daarvoor wel de mankracht en budget hebben.

DCMR zou in overeenstemming met de Europese regelgeving, ESRDE1, als onderdeel van CSRD, bedrijven (voor wie dit geldt, maar dat zullen de meeste zijn) kunnen assisteren om vanaf 2025/2026 hun Scope 3 emissies te rapporteren. Zodra de regelgeving van kracht is, zal DCMR

dit ook moeten monitoren en controleren. DCMR kan nu in overleg met bedrijven een start hiermee maken. |

4 Hebben jullie concrete voorbeelden van hoe het Havenbedrijf die bevoegdheden beschreven in de voorschriften kan inzetten om bedrijven te verplichten tot CO2-reductie?

De verplichting tot het gebruik van walstroomvoorzieningen zou je als voorbeeld kunnen zien. Evenals het geven van korting op huur- en havengelden aan bedrijven die concrete, substantiële stappen hebben gezet op het gebied van verduurzaming. Of omgekeerd aanscherping van voorschriften bij bedrijven die nog geen klimaatdoelen hebben geformuleerd of hierbij te weinig vooruitgang boeken.

Verder zou je kunnen denken aan het verplicht stellen van een gefaseerd afbouwplan voor emissies om zo zekerheid te krijgen over het behalen van de klimaatdoelen in 2030 en 2050. Je zou ook nog kunnen denken aan voorwaarden op het gebied van hergebruik van grondstoffen, bijvoorbeeld een bepaald percentage verplicht stellen.

5 Hebben jullie toevallig voorbeelden uit andere steden waar dat hopelijk al gebeurt?

Gemeente Amsterdam heeft als grootaandeelhouder de haven steenkoolvrij verklaard vanaf 2030 waardoor kolenoverslag niet meer mogelijk zal zijn. Bedrijven hebben zich hierbij neergelegd.

Vanaf 2035 mogen cruiseschepen in Amsterdam niet meer aanmeren en tot die tijd wordt het aantal zogenaamde calls afgebouwd en vanaf 2027 is het gebruik van walstroom verplicht.

6 Grote bedrijven vinden regels moeilijk. Hoe schatten jullie in dat gereageerd zal worden als er meer regels bijkomen? Vervelend genoeg staat in Nederland de industrie onder druk. We horen veel dat bedrijven weggaan dus dat wil je ook weer niet. Dus ik ben benieuwd hoe jullie daarop reflecteren hoe daarover gedacht wordt?

Het aanscherpen van de voorschriften kan niet uit de lucht komen vallen, bedrijven zijn als het goed is al lang bekend met het klimaatakkoord van Parijs, de Green Deal van de EU en de Nederlandse klimaatwet uit 2019.

Het Haven bedrijf van Rotterdam draagt, op basis van het grote aandeel in de landelijke emissies, een grote verantwoordelijkheid bij het behalen van de klimaatdoelen.

De rechter heeft bij de uitspraak in de zaak Shell op 12 november ook gesteld dat bescherming tegen klimaatverandering een mensenrecht is en dat bedrijven een verplichting hebben om mensenrechten te beschermen. Dat is allemaal niet leuk misschien, maar het zal hoe dan ook moeten.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt steeds belangrijker en de Haven van Rotterdam zou hiermee echt de “lead” kunnen pakken in het streven naar de duurzame haven.

Het gaat niet alleen om regels. De haven van Rotterdam met zeer omvangrijke petrochemische industrie is voortgekomen uit ons eigen aardgas uit Groningen en geïmporteerde ruwe olie. De klimaatcrisis dwingt ons nu zo snel mogelijk over te schakelen op niet fossiele brand- en grondstoffen. Als bedrijven overstappen op elektriciteit of waterstof zullen ze hun bedrijvigheid bij voorkeur daar concentreren waar het aanbod groot is en de prijs laag. In de VS zijn de energieprijzen veel lager dan in Europa en in Zuid-Europa kan veel goedkopere stroom opgewekt

worden dan hier. De bedrijven in het haven en industrieel complex zijn veelal in eigendom van grote internationale ondernemingen. Die kijken niet naar landsgrenzen maar naar gunstige vestigingsvoorwaarden. Er zal dus sowieso een enorme transitie plaatsvinden los van regelgeving. Voor wat betreft regelgeving zie het antwoord bij vraag 8.

Marchiano van Campenhout Bij1

7 We hebben zo een afspraak met DCMR. Welke vragen zouden jullie graag zien die ik straks kan stellen? Zou je er drie kunnen noemen?

DCMR heeft veel ervaring met industriële emissie-registratie en -reductie en de begeleiding van bedrijven hierin. DCMR kan dus een belangrijke rol spelen als er verplichte gefaseerde afbouwplannen komen. Zij kan bedrijven hierin ondersteunen

1 Hoe ziet zij haar rol daarin?

DCMR betreft scope 3 (nog) niet in haar rapportages. Echter, volgens Europese regelgeving, ESRD E1, vallend onder CSRD wordt het vanaf 2025 en 2026 gefaseerd verplicht voor bedrijven scope 3 emissies te rapporteren als er sprake is van substantiële scope 3-emissie (dat zal voor de meeste bedrijven in het HIC het geval zijn). De gemeenteraad heeft dit jaar ook een motie aangenomen die daartoe oproept. Maar wegens capaciteitsgebrek is hier (nog) geen gehoor aan gegeven.

2 Heeft DCMR desondanks stappen gezet om deze scope 3-emissies vanaf 2025 in haar rapporten te verwerken?

3 Wat is daarvoor nodig?

Bernhard van Meeteren Burgerraadslid CDA

8 Maar ik ga een proberen de advocaat van de duivel te spelen want we hebben een aantal keren deze discussie ook gevoerd met de wethouder en ik wil graag uw reactie daarop horen. En dat is namelijk dat het vergt substantiële investeringen die kunnen plaatsvinden op een moment dat een bedrijf zijn normale onderhoudsstop heeft ...daarbij afhankelijk is van waterstof en elektriciteit dat onvoldoende aanwezig is. Al wil het bedrijf en al wil het Havenbedrijf maar de randvoorwaarden zijn er niet. Hoe ziet u dan dat het opleggen van deze harde bepalingen via een hard erfpachtcontract dit gaat versnellen?

We hebben te maken met een klimaatcrisis die het voortbestaan van de mensheid bedreigt. Dat vraagt om zeer ingrijpende maatregelen zoals de omschakeling van fossiele brand- en grondstoffen naar hernieuwbare. Dat gaat niet vanzelf, daar zijn prikkels voor nodig, anders dan veranderingen in de energie- en grondstofprijzen. Zonder milieuwetten uit de jaren negentig zou het Rotterdamse haven- en industriegebied nog steeds zeer ernstige luchtvervuiling veroorzaken en zou de bodemverontreiniging in Nederland onverminderd zijn doorgegaan.

De omslag die we nu moeten maken als gevolg van de klimaatcrisis is natuurlijk veel ingrijpender en omvat ook veel meer maar kan alleen door consequent beleid en regelgeving gerealiseerd worden. e versnelling zal juist kunnen voortkomen uit harde bepalingen en regelgeving. Bedrijven hebben namelijk behoefte aan een duidelijke kader zodat ze weten of investeringen de moeite waard zullen zijn. Zwenkend of aarzelend beleid van lokale of nationale overheid is vaak funest voor bedrijven. Gebrek aan daadkracht bij de overheid is op dit moment voor veel bedrijven de aanleiding om verduurzamingsplannen uit te stellen zoals voor groene waterstof en biomassa.

